

Зміст

Передмова	9
Тема 1. Політична економія як наука	12
1.1. Виникнення і розвиток політичної економії	15
1.2. Предмет та об'єкт політичної економії	21
1.2.1. Предмет політичної економії	21
1.2.2. Об'єкт політичної економії	24
1.3. Функції політичної економії	26
1.4. Методи економічного дослідження	28
Тема 2. Економічні системи: поняття, структура, типи	37
2.1. Поняття економічної системи та її структура	41
2.1.1. Поняття економічної системи	41
2.1.2. Виробничі економічні системи	47
2.1.3. Ринкові економічні системи	47
2.1.4. Цінові економічні системи	49
2.1.5. Грошові економічні системи	49
2.1.6. Фінансові економічні системи	51
2.1.7. Фіскальні економічні системи	52
2.2. Функціонально-історичні типи економічних систем	54
2.2.1. Конкурентна ринкова система	56
2.2.2. Монополістична ринкова економічна система	57
2.2.3. Адміністративна економічна система	57
2.2.4. Змішана економічна система	60
2.2.5. Традиційна економічна система	61
2.3. Перехідні економічні системи	63
2.3.1. Поняття перехідної економічної системи	63
2.3.2. Типологізація перехідних економічних систем	63
2.3.3. Особливості функціонування перехідної економічної системи України	65
Тема 3. Виробнича система, її структура, типи виробничих систем	75
3.1. Поняття і структура виробничої системи	77
3.2. Економічні потреби та економічні блага	80
3.3. Економічні ресурси	83
3.4. Типи виробничих систем	85

Тема 4. Виробнича система: трансформація постійних ресурсів в продукти. Крива виробничих можливостей.	95
4.1. Повна зайнятість і повний обсяг виробництва	97
4.2. Крива виробничих можливостей	98
4.3. Закон зростання альтернативної вартості.	100
Тема 5. Виробнича система: трансформація змінних ресурсів у продукти. Виробнича функція	105
5.1. Неповне використання економічних ресурсів	108
5.2. Економічне зростання	109
5.3. Вибір положення на кривій виробничих можливостей як фактор економічного зростання	111
5.4. Виробнича функція	112
5.4.1. <i>Поняття виробничої функції</i>	112
5.4.2. <i>Функція Кобба-Дугласа</i>	114
Тема 6. Конкурентна ринкова система: поняття, принципи, функції, ефективність	119
6.1. Поняття та принципи функціонування конкурентної ринкової системи	121
6.2. Функції конкурентної ринкової системи	122
6.2.1. <i>Економічні функції</i>	122
6.2.2. <i>Організаційні функції</i>	124
6.3. Схема кругообігу ресурсів, продуктів і доходу в конкурентній економічній ринковій системі	124
6.4. Ефективність функціонування ринку чистої конкуренції.	126
6.4.1. <i>Ознаки ринку чистої конкуренції</i>	126
6.4.2. <i>Ефективність чистої конкуренції</i>	128
Тема 7. Конкурентна ринкова система: попит та фактори його формування і зміни.	135
7.1. Попит, фактори формування попиту, закон попиту	137
7.2. Індивідуальний та ринковий попит.	140
7.3. Нецінові фактори зміни попиту.	142
Тема 8. Конкурентна ринкова система: пропозиція та її фактори формування і зміни.	150
8.1. Пропозиція, фактори формування пропозиції, закон пропозиції	151
8.2. Нецінові фактори зміни пропозиції.	153
Тема 9. Конкурентна ринкова система: ринкова рівновага попиту і пропозиції.	161

9.1. Попит і пропозиція: ринкова рівновага	162
9.2. Зміна попиту і пропозиції та їх вплив на ціну і кількість продукції	165
Тема 10. Монополістична ринкова система	171
10.1. Поняття монополістичної ринкової системи та причини її виникнення. Основні типи монополістичної системи.	173
10.1.1. Господарський монополізм та причини його виникнення	173
10.1.2. Основні форми монополістичних утворень	175
10.1.3. Ринкові монополістичні утворення	176
10.2. Ефективність функціонування монополістичних ринкових систем	178
10.2.1. Негативні соціально-економічні наслідки монополізації економіки	178
10.3. Антимонопольне законодавство та антимонопольна практика. Обмеження монополізму в Україні	182
10.3.1. Світове антимонопольне законодавство	182
10.3.2. Антимонопольна діяльність в Україні	184
Тема 11. Змішана ринкова система: поняття, структура, типи і тенденції розвитку	190
11.1. Поняття і типи змішаної ринкової системи	192
11.1.1. Соціально-економічна основа змішаної економічної системи ..	192
11.1.2. Ринково-державні змішані економічні системи	195
11.1.3. Державно-ринкові змішані економічні системи	196
11.1.4. Проблема формування змішаної економічної системи України ..	198
11.2. Структура змішаної економічної системи	198
11.2.1. Особливості структури ринково-державних та державно-ринкових змішаних економічних систем	198
11.2.2. Державний і приватний сектори змішаної економічної системи	200
11.2.3. Формування структури змішаної економічної системи України	201
11.3. Змішана економічна система і соціально-політична система суспільства	202
11.3.1. Змішана економічна система і капіталізм з елементами соціалізації	203
11.3.2. Змішана економічна система і соціалізм з елементами капіталізації	203
11.3.3. Уволюція змішаної постсоціалістичної економічної системи України	205
Тема 12. Змішана ринкова система: державний сектор	216
12.1. Економічні функції держави у змішаних економічних системах	219

12.1.1. Роль держави у змішаних економічних системах	219
12.1.2. Захисна функція держави	220
12.1.3. Модифікуюча і стимулююча функція держави	222
12.1.4. Стабілізуюча функція держави	222
12.1.4. Методи демонополізації економіки	223
12.2. Державний перерозподіл доходів у змішаних економічних системах .	224
12.2.1. Необхідність державного перерозподілу доходів.....	224
12.2.2. Перерозподіл доходів через податкову систему	225
12.2.3. Перерозподіл доходів через цінову систему	225
12.2.4. Перерозподіл доходів через трансфертні платежі	226
12.3. Державний перерозподіл ресурсів у змішаних економічних системах	227
12.3.1. Перерозподіл ресурсів між сферами приватного сектора економіки	227
12.3.2. Перерозподіл ресурсів між приватними і суспільними секторами економіки	227
12.3.3. Перерозподіл ресурсів із галузей з їх надлишковим використанням у галузі з їх недостатнім використанням	228
12.3.4. Механізм формування витрат та вигод переливу	229
12.3.5. Проблеми державного перерозподілу ресурсів у змішаній економічній системі України	232
Тема 13. Змішана ринкова система: приватний сектор	239
13.1. Економічні функції держави у змішаних економічних системах Поняття і структура приватного сектора змішаної економічної системи	241
13.2. Економічні функції домогосподарств	242
13.2.1. Формування грошових доходів домогосподарств	242
13.2.2. Формування грошових витрат домогосподарств	243
13.2.3. Проблеми формування грошових доходів і витрат домогосподарств в Україні	244
13.3. Фірми як підсистема приватного сектора змішаної економічної системи	245
13.3.1. Види ділових підприємств	245
13.3.2. Особливості формування фінансових ресурсів підприємств	247
13.3.3. Проблеми розвитку і функціонування фірм та галузей в Україні	249
13.4. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходу у змішаних економічних системах	251
13.4.1. Держава і формування ресурсно-продуктових потоків у національній економічній системі	251

13.4.2. Держава і формування доходно-витратного потоку у національній економічній системі	253
13.4.3. Абстрактна схема кругообігу ресурсів, продуктів і доходу в змішаній економічній системі	253

Тема 14. Капітал, структура капіталу, його продуктивність.

Інвестиції та капіталоутворення	259
14.1. Поняття капіталу та його форми	262
14.2. Структура капіталу та його оборот	264
14.2.1. Кругооборот капіталу	264
14.2.2. Структура капіталу	265
14.3. Продуктивність капіталу. Дисконтування його вартості	268
14.4. Інвестиції та капіталоутворення	270

Тема 15. Природа і функції грошей, грошова система, типи грошових систем

грошових систем	279
15.1. Гроші, природа грошей	281
15.2. Функції грошей	284
15.3. Грошова система, типи грошових систем	288
15.4. Номінальна та реальна вартість грошей	290

Тема 16. Грошова пропозиція та її структура. Кількісне

рівняння обміну	298
16.1. Основні види грошової пропозиції	300
16.2. Основні формули (агрегати) грошей	303
16.3. Кількісне рівняння обміну	306
16.4. Грошова пропозиція і процентна ставка	307

Тема 17. Попит на гроші та його структура. Рівновага на

грошовому ринку	315
17.1. Попит на гроші та його структура	318
17.1.1. Попит на гроші з боку товарів та послуг	318
17.1.2. Попит на гроші з боку фінансових активів	320
17.1.3. Попит на гроші в умовах перехідної економіки	322
17.2. Рівновага на грошовому ринку. Рівноважна процентна ставка	324
17.3. Регулювання грошової маси в обігу	325

Тема 18. Фінанси і фінансова система. Сутність

фінансової політики	335
Лекція 1	335
18 ¹ .1. Суть і функції фінансів	337
18 ¹ .2. Форми фінансових відносин в економіці	340

Лекція 2	352
18 ² .1. Суть і структура фінансової системи	355
18 ² .2. Доходи і видатки фінансової системи	360
18 ² .3. Податки і податкова система	364
18 ² .4. Фінансова політика	372
Тема 19. Інтеграційні процеси і формування світової економічної системи	382
19.1. Зовнішньоекономічні зв'язки та їх форми	385
19.2. Сутність інтеграції, її види	389
19.3. Процеси інтеграції у Європі	390
19.4. Перспективи реформування економіки України і її інтеграція у світову економічну систему	395
Тема 20. Світовий ринок, його структура, основні тенденції розвитку	403
20.1. Загальні поняття про світову торгівлю, теорія порівняльних переваг та її розвиток	406
20.2. Основні тенденції розвитку світового ринку	409
20.3. Структура світового ринку	412
Програма курсу “Політична економія”	424
Тематичний план лекційних занять	431
Тематичний план семінарських занять	432
Перелік питань, завдань і тестів для поточного контролю	433
Перелік питань, завдань і тестів для підсумкового контролю (заліків, екзаменів)	451
Критерії оцінки знань при підсумковому контролі	464
Тематика курсових робіт з курсу “Політична економія”	465
Типова (рекомендована) структура тем курсових робіт з курсу політичної економії	467
Основні вимоги до підготовки, оформлення і захисту курсових робіт з економічної теорії	477